

Spatial Humanities 2018 – Lancaster, 20–21 września 2018 r.

Konferencja Spatial Humanities 2018 odbyła się 20–21 września 2018 r. w Lancasterze. Jej gospodarzem był miejscowy uniwersytet, a za organizację odpowiadał Lancaster University Digital Humanities Hub. Wydarzenie to było kontynuacją spotkania zorganizowanego tam dwa lata wcześniej pod tym samym hasłem – humanistyki przestrzennej. Problematyka konferencji koncentrowała się wokół znaczenia, jakie ma wprowadzenie narzędzi GIS do metodyki badań humanistycznych oraz ich wpływ na metodologię i otrzymane wyniki. Około 100 osób wygłosiło 60 referatów, pogrupowanych z uwagi na rozmiar konferencji w 17 sesji, przeważnie trójreferatowych, prowadzonych w 3 równoległych blokach. Podział wystąpień między sesje w większości przypadków znajdował uzasadnienie merytoryczne, chociaż zdarzały się i takie, które lepiej pasowałyby do innych paneli. Wśród referentów dominowali przedstawiciele ośrodków naukowych północno-zachodniej Europy.

Większość wystąpień miała silny profil techniczno-metodologiczny – skupiały się na przeszkodach i trudnościach, jakie powstają przy badaniu konkretnych zjawisk, oraz propozycjach rozwiązania tych problemów. Można też było usłyszeć referaty dotyczące dobrze zakorzenionej w badaniach literaturoznawczych przestrzennej analizy tekstów narracyjnych, w tym prób rozwinięcia stosowanych narzędzi i kwestionariusza badawczego. Osobne sesje poświęcono technologiom służącym ułatwieniu czy nawet automatyzacji pozyskiwania danych przestrzennych ze źródeł niekartograficznych – z tekstów przetworzonych komputerowo i pozostających w formie skanu (*text mining*) oraz poprzez geokodowanie zdjęć wyłącznie na podstawie ich zawartości. Istotnym wątkiem konferencji, pojawiającym się zarówno w pojedynczych referatach, jak i dyskutowanym na osobnej, dedykowanej

sesji, było udostępnianie danych zgromadzonych podczas realizacji poszczególnych projektów. Szczególnie interesujące są tutaj prace aplikujące standard *linked open data* do danych przestrzennych; rozwiązanie to ma szansę wzbogacić platformy oparte na webGIS. W szeregu wystąpień poruszano tradycyjne zagadnienia geografii historyczno-socjologicznej, przedstawiając je w nowych ujęciach metodologicznych. Trzy sesje dotyczyły wyłącznie różnych aspektów badania i modelowania przestrzeni miejskiej i wielkomiejskiej w różnych ujęciach. Reprezentowane były też studia nad zagadnieniami rozwoju i przemian sieci osadniczej (czy szerzej: krajobrazu kulturowego) w Turcji, Polsce i Islandii oraz szczególnie liczne odnoszące się do terenów Holandii. Na odrębnych sesjach przedstawiono doświadczenia związane z wykorzystaniem narzędzi GIS w edukacji. Większość sesji sprofilowana została pod kątem problemów metodologicznych czy też zagadnień technicznych, w kilku jednak tematem przewodnim był przedmiot badań. Stąd też sesje poświęcone dziełom sztuki, sieciom instytucji kultury, regionowi Lake District w północno-zachodniej Anglii, Amsterdamowi, Holandii i miejscom kultu religijnego. Na każdej z nich referenci poruszyli cały szereg problemów natury metodologicznej, częstokroć przedstawiając nowatorskie podejścia. Wypada tutaj wspomnieć wystąpienie Joanny Taylor, Olgi Chesnokovej i Rossa Purvesa pt. *The English Lake District's changing soundscape. A multidisciplinary approach*, w którym referenci przedstawili analizę zmian subiektywnego krajobrazu dźwiękowego regionu turystycznego w Anglii zarejestrowanego w tekstach narracyjnych. Osobnej sesji jak też miejsca w wielu referatach doczekał się temat *deep maps* czy też *deep mappingu* – nurtu rozwijanego obecnie w krajach anglosaskich. Stanowi on próbę pogłębienia badania, modelowania i prezentowania przestrzeni oraz wyjścia poza dwuwymiarową wizualizację kartograficzną poprzez uwzględnienie ludzkich

zmysłów i emocji czy szerzej: aspektów niemieszczących się w tradycyjnym ujęciu geograficznym (jak krajobraz dźwiękowy), skupionym na zjawiskach obiektywnych i kwantytatywnych. Otwarcie i zamknięcie konferencji towarzyszyły wystąpienia Patricii Murriety-Flores i Davida J. Bodenhamera. Referat tego ostatniego był bardzo dobrym podsumowaniem całego wydarzenia. Autor zwrócił uwagę, że zastosowanie GIS-u znacznie wzbogaciło warsztat humanistów stosujących w swoich badaniach kategorię przestrzeni, jednak jesteśmy już w przededniu rewolucji związanej z pojawianiem się i zdobywaniem popularności przez technologie rozszerzonej i wirtualnej rzeczywistości (*augmented reality* i *virtual reality* – AR i VR). Technologie te będą miały w przyszłości wpływ na wymagania stawiane prezentacji zjawisk przestrzennych i sprowadzą je do spersonalizowanej skali.

Podsumowując, należy stwierdzić, że organizatorom udało się zrealizować zakładany cel konferencji. Otrzymaliśmy dość szeroki przegląd aktualnych badań nad przestrzenią prowadzonych w ramach humanistyki cyfrowej, chociaż głównie w wydaniu anglosaskim. Szczególnego uznania wymaga bardzo wysoki stopień refleksji metodologicznej i zaawansowanie rozwiązań technologicznych zaprezentowanych w większości referatów. Sukces Spatial Humanities 2018 zaowocował organizacją kolejnej konferencji z tego cyklu, która odbędzie się w dniach 24–25 września 2020 r., tym razem na Universidade Nova de Lisboa¹ ■

Arkadiusz Borek
(Warszawa)

---

¹ *Spatial Humanities 2020*, „Lancaster University Digital Humanities Hub” (<https://www.lancaster.ac.uk/dighum/sh2020/>, dostęp: 20 grudnia 2020).